

Hitelintézetek különadói:

(2006. évi LIX. törvény az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról)

A) Pénzügyi szervezetek különadója címén fizetendő adó

Befizetésre kötelezett: a 2010. július 1-én már lezárt üzleti évi beszámolóval rendelkező pénzügyi szervezet (az ezt követően alakult vállalkozás nem alanya a 2010. évi különadónak)

Adóalap: a 2009. évi beszámoló adataiból számított

- hitelintézetnél: a módosított mérlegfőösszeg
- pénzügyi vállalkozásnál: a kamateredmény, valamint a díj és jutalékeredmény

Adó mértéke:

- hitelintézetnél: 50 milliárd forintig az adóalap 0,15%-a, a fölött pedig 0,5%-a
- pénzügyi vállalkozásnál: a kamateredmény 6,5%-a, valamint a díj és jutalékeredmény 6,5 %-a

Módosított mérlegfőösszeg:

Számviteli mérlegfőösszeg (összes mérlegbeli eszköz értéke) csökkentve a

- belföldi bankközi hitelekbeli eredő követelésekkel
- más belföldi hitelintézet, pénzügyi vállalkozás, befektetési vállalkozás által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírral és részvénnel
- belföldi pénzügyi vállalkozásnak, befektetési vállalkozásnak nyújtott hitelből, alárendelt és kiegészítő alárendelt kölcsöntőkéből eredő követeléssel (ideértve a valódi penziós ügylet, óvadéki repó és sajátos szállítási repó ügylet miatti követelést is)

Belföldi bankközi hitel:

A más belföldi hitelintézetnek nyújtott hitel, alárendelt és kiegészítő alárendelt kölcsöntőke, a más belföldi hitelintézetnél elhelyezett betét, a más belföldi hitelintézettel valódi penziós, óvadéki repó és sajátos szállítási repó ügylet miatt fennálló követelés együttes összege.

Kamateredmény (e törvény külön nem definiálja, így a számviteli eredménykimutatás soraiból indokolt levezetni az alábbiak szerint):

Az eredménykimutatásban szereplő kamatkülönbözet (függőleges eredménykimutatás 1. sorában lévő kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek csökkentve a 2. sorban lévő fizetett (fizetendő) kamatok és kamatjellegű ráfordítások).

Díj és jutalékeredmény (e törvény külön nem definiálja, így a számviteli eredménykimutatás soraiból indokolt levezetni az alábbiak szerint):

Az eredménykimutatás 4. sorában szereplő kapott (járó) díj és jutalékbevételek csökkentve az 5. sorban lévő fizetett (fizetendő) díj és jutalékráfordítások.

Befizetési kötelezettség:

- a 2010. évre vonatkozik
- az egész évre 2010. szeptember 30-án kell bevallani

- = erre a célra rendszeresített nyomtatványon
- = csatolva hozzá egy mellékletet a módosított mérlegfőösszeg számításáról, illetve a kamateredmény, továbbá a díj és jutalékeredmény meghatározásáról
- befizetését 2010. szeptember 30-án és december 10-én kell két egyenlő részletben teljesíteni az alábbi számlára:
APEH pénzügyi szervezetek különadója bevételi számla száma: 10032000-01076239.
(adónem kód: 316).

Megszűnő pénzügyi szervezet esetén:

A 2011. január 1. előtt megszűnő vagy e törvény hatálya alól – egyéb okok miatt – kikerülő pénzügyi szervezetnek a bevallott különadó már megfizetett részletekkel csökkentett összegét a végelszámolást vagy felszámolást lezáró adóbevallás benyújtásával egyidejűleg, illetve a kikerülés napját követő 30. napjáig kell megfizetnie.

Ez érvényes az átalakulásra is, amennyiben a jogutód nem alanya e törvénynek.

A 2011. évi különadó alapja az eredeti törvényi rendelkezés szerint a 2010. évvel azonosan kerül megállapításra, de részletes feltételeit külön törvény fogja rögzíteni. Időközben a 2006. évi LIX. törvény módosítása keretében rendelkeztek a 2011. évi különadó feltételeiről és e szerint a hitelintézetek esetében a módosított mérlegfőösszeg számítása is változni fog, valamint az adómérték is növekedni fog az 50 milliárd forint feletti adóalaprészt tekintetében 0,5%-ról 0,53%-ra, továbbá felmerült – ugyanezen törvény keretein belül – egy új „hitelintézeti különadó” címen fizetendő adó, amely a hitelintézet által „pénzügyi szervezetek különadója” címen fizetendő adó összegét csökkenti. 2011-től negyedéves részletezésben kell bevallani és befizetni. Így negyedévente ráfordításként el kell számolni a bevallott adórészt. Év végén az éves adó megállapított összegét csökkenti a hitelintézeti különadó címen fizetendő adó összege, ezért az utólag megállapított így visszajáró adórész beszámítandó a hitelintézeti különadóba.

A 2012. évi különadó feltételrendszerét jogszabály egyelőre részletesen még nem szabályozza, de tervben van 2013-ig vagy akár 2014-ig fenntartani a különadó rendszerét.

Kérdések: Az itt felsorolt kérdések az eddig felmerült, 2010. évi különadó fizetési kötelezettségre vonatkozó kérdéseket tartalmazza. Ezek döntően még hivatalos megválaszolás alatt állnak. Az itt szereplő válaszok, alapvetően számviteli megközelítésből kialakított véleményt tartalmaznak, de nagy részük hivatalos megválaszolás alatt áll jelenleg is.

- 1.) *A módosított mérlegfőösszegeből levonható-e a levonandóként említett követelések után járó, de még nem esedékes, aktív időbeli elhatárolások között szereplő kamat?*

Válasz: Elvileg nem lehetne levonni, mert az az aktív időbeli elhatárolásokban szerepel a mérlegben és nem a követelések között, továbbá a törvény külön nem nevesíti, még akkor sem, ha egyébként követelésjellegű időbeli elhatárolásnak tekintendő és a normál cégeknél a követelésekhez hasonlóan kell értékelni és indokolt esetben értékvesztés elszámolni utána.

- 2.) *A módosított mérlegfőösszegeből levonható-e a más hitelintézetben elhelyezett betét címén a jogszabály alapján más hitelintézetnél vezetett pénzforgalmi számla (pl. a takarékszövetkezetnek a Takarékbanknál vezetett pénzforgalmi számlája)?*

Válasz: Elvileg a – jogszabály alapján – más hitelintézetnél vezetett pénzforgalmi számla pénzeszközként van kimutatva, nem pedig hitelintézettel szembeni követelésként, így a „belföldi bankközi hitel” fogalmába szó szerint értelmezve nem feltétlenül tartozik bele számviteli értelemben véve, viszont polgárjogi, illetve pénzügyjogi szempontból, tágabb értelmezésben a betétek közé értendő. Ugyanakkor ez a tétel részét képezi annak a bankközi halmozódásnak, amit éppen a levonandó tételekkel történő módosítás lenne hivatott kiszűrni. A jogalkotói szándékot követve a szóban forgó tétel levonható a módosított mérlegfőösszeg, mint adóalap meghatározásakor.

3.) *Levonható-e a módosított mérlegfőösszezből a jegybanknál elhelyezett betét?*

Válasz: Elvileg nem lehetne levonni a jegybankkal szembeni követelést, mert bár annak egy része a hitelintézetekkel szembeni követelések között szerepel (más része pedig a pénzeszközök között), de a jegybank nem minősül más belföldi hitelintézetnek, mint ahogy nem alanya e törvénynek sem.

4.) *Levonható-e a módosított mérlegfőösszezből a jegybank által kibocsátott kötvény?*

Válasz: Elvileg nem lehetne levonni a módosított mérlegfőösszezből a jegybank által kibocsátott kötvényt, mert az nem minősül más belföldi hitelintézet által kibocsátott értékpapírnak.

5.) *Levonhatók-e a módosított mérlegfőösszezből az állampapírok, mint hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok?*

Válasz: Elvileg nem lehetne levonni az állampapírokat, mert nem hitelintézet, pénzügyi vállalkozás vagy befektetési vállalkozás bocsátotta ki, hanem a Magyar Állam.

6.) *Pénzügyi vállalkozásnál hogyan kell megállapítani a kamateredményt, valamint a díj és jutalékeredményt? Számolható-e a kamateredmény pusztán a kamatokból, figyelembe nem véve a kamatjellegű jutalékokat?*

Válasz: Mivel e törvényben nem szerepel a szóban forgó két eredmény fogalmának meghatározása az értelmező rendelkezések között, így ahhoz – számviteli szempontból közelítve – az éves beszámoló eredménykimutatásának megfelelő sorait indokolt alapul venni. A kamateredmény az eredménykimutatásban szereplő kamatkülönbözet [függőleges eredménykimutatás 1. sorában lévő kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek csökkentve a 2. sorban lévő fizetett (fizetendő) kamatok és kamatjellegű ráfordításokkal]. Díj és jutalékeredmény az eredménykimutatás 4. sorában szereplő kapott (járó) jutalék- és díjbevételek csökkentve az 5. sorban lévő fizetett (fizetendő) jutalék- és díjráfordítások összegével. A kamateredmény tehát magában foglalja a kamatjellegű jutalékbevételek és ráfordítások különbözetét is.

7.) *A kezizálogkölcson zálogtárgyaira kötött vagyonbiztosítás díja, amit a zálogkölcsonzéssel foglalkozó pénzügyi intézmény fizet a biztosítónak tekinthető-e díj*

és jutalék ráfordításnak, vagy a banküzemi általános költségek között kell azokat elszámolni?

Válasz: A kézizálogkölcson zálogtárgyira kötött vagyonszámítás díja az általános banküzemi költségek (egyéb igazgatási költségek) közé tartozik, mivel azt nem pénzügyi vagy befektetési szolgáltatás igénybevétele miatt fizeti a pénzügyi intézmény. Ez a számviteli törvény szerint is az „egyéb szolgáltatások” költségébe tartozó tétel.

8.) *A kézizálogkölcson zálogtárgyai után (alapvetően azok őrzése miatt) felszámított és beszédett fedezetkezelési díj (amely a zálogtárgyak értéke alapján a zálogkölcson futamidejének leteltével kerül megfizetésre) tekinthető-e – kamatjellegű jutalékbevétele helyett – egyéb üzleti tevékenységből származó bevételnek?*

Válasz: Nem tekinthető a szóban forgó fedezetkezelési díj egyéb üzleti tevékenységből származó bevételnek, mivel az a nyújtott konkrét zálogkölcson – mint pénzügyi szolgáltatás – következményeként kerül felszámításra, nem pedig egy független szolgáltatásként műveli a pénzügyi intézmény. Az ilyen díjakat a kapott (járó) jutalék- és díjbevételek között kell kimutatni. Kamatjellegű jutalékbevételek a fedezetkezelési díj nem tekinthető, mert nem kifejezetten a kamatbevételekkel járó pénzügyi szolgáltatás díjaként – pl. a zálogkölcson kezelési díjába beépítve – került felszámításra, hanem a fedezet megőrzésének címén fizetendő.

9.) *Lehet-e céltartalékot képezni 2010-ben a 2011. évi különadó befizetési kötelezettségre?*

Válasz: Nem lehet 2010-ben céltartalékot képezni a 2011. évi különadó befizetési kötelezettségre. Az nem minősül olyan múltbeli (tárgyévben történt) esemény után a jövőben várható kötelezettségnek, amely után a számviteli törvény 41. §-ának (1) bekezdése alapján céltartalékot lehetne képezni. Ugyanakkor nem minősül olyan időszakosan felmerülő költségnek, ráfordításnak, amely után a 41. § (2) bekezdése alapján céltartalékot lehetne képezni. A különadó a hitelintézet rendszeresen felmerülő ráfordításainak kategóriájába tartozó tétel. Annak összegét abban az évben kell elszámolni az eredmény terhére, amely évi kötelezettségként a jogszabály azt meghatározza. Így a 2011. évi különadót a 2011. évben kell elszámolni az egyéb ráfordítások között.

10.) *Jövedelemadó típusú tételnek minősül-e a pénzügyi szervezetek különadója és hogyan kell azt elszámolni?*

Válasz: A pénzügyi szervezetek különadója nem tekintendő jövedelemadó típusú adónak. Annak összegét az egyéb ráfordítások között kell elszámolni a számviteli törvény 81. §-ának (2) bekezdés e) pontja szerint.

11.) *Levonható-e a hitelintézeti különadó alapjának számításakor a befektetési jegy?*

Válasz: A befektetési jegy nem vonható le a különadó alapjának meghatározásakor, mert nem pénzügyi intézmény, vagy befektetési vállalkozás bocsátotta ki, hanem befektetési alap.

12.) *Levonható-e a hitelintézeti különadó alapjának számításakor az FHB által kibocsátott kötvény?*

Válasz: Az FHB által kibocsátott kötvény levonható a különadó alapjának meghatározásakor a befektető oldalán, mivel az más hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír.

13.) *Levonható-e a hitelintézeti különadó alapjának számításakor a más hitelintézet által kibocsátott állami garanciával fedezett kötvény?*

Válasz: A más hitelintézet által kibocsátott, állami garanciával fedezett kötvény levonható a különadó alapjának meghatározásakor a befektető oldalán, mivel az más hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy milyen biztosíték van mögötte.

14.) *Levonható-e a hitelintézeti különadó alapjának számításakor a Diákhitel Központ által kibocsátott kötvény?*

Válasz: A Diákhitel Központ által kibocsátott kötvény nem vonható le a különadó alapjának meghatározásakor a befektető oldalán, mivel az azt kibocsátó cég nem minősül pénzügyi intézménynek vagy befektetési vállalkozásnak.

15.) *Levonható-e a hitelintézeti különadó alapjának számításakor a más hitelintézet által kibocsátott részvényre átváltoztatható kötvény?*

Válasz: A más hitelintézet által kibocsátott, részvényre átváltoztatható kötvény levonható a különadó alapjának meghatározásakor a befektető oldalán, mivel az más hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy részvényre átalakítható vagy sem. (Egyébként, ha más hitelintézet által kibocsátott részvény lenne az is levonható lenne a befektető oldalán.)

16.) *A valós értéken történő értékelést alkalmazó hitelintézet esetén a különadó alapját képező módosított mérlegfőösszeg számításakor a levonható tételekhez kapcsolódó értékelési különbözet figyelembe vehető-e a levonáskor?*

Válasz: Az adóalapot képező módosított mérlegfőösszeg meghatározásakor a – 2006. évi LIX. törvény 4/A. §-a (7) bekezdésének 14. pontja szerint – levonható eszközöket azon az értéken kell figyelembe venni, amellyel a mérlegbe beállításra kerültek (jellemzően a könyv szerinti értéken). Amennyiben a hitelintézet az egyedi éves beszámoló készítésére – a számviteli politikájában rögzített döntés alapján – alkalmazza a valós értéken történő értékelést, akkor a fenti adóalap számításánál, a törvény szerint csökkentő tételként meghatározott eszközöket a hozzájuk tartozó értékelési különbözettel együttes értéken kell figyelembe venni a levonáskor.

17.) *A hitelintézet által fizetendő különadó elszámolható-e évközben időarányosan az időbeli elhatárolásokkal szemben az eredmény terhére?*

Válasz: A pénzügyi szervezet adott évi eredményét terhelő különadó – bevalláskor a kötelezettségekkel szemben - ráfordításként elszámolt összegét, az időbeli elhatárolás alapelvét figyelembe véve, év közben időbelileg elhatárolhatják azon szervezetek,

amelyek évközben egy vagy több alkalommal felügyeleti adatszolgáltatást teljesítenek és ezért több elszámolási időszakot alakítanak ki, amelyek végén zárják főkönyvi számláikat, főkönyvi kivonatot készítenek. Ezeknél a pénzügyi szervezeteknél az évközi zárlati teendőknek részét képezi az időbeli elhatárolások elszámolása azon bevételek és ráfordítások tekintetében, amelyekre az időbeli elhatárolás elve értelmezhető. Ezen szabály megerősítése céljából a különadót szabályozó 2006. évi LIX. törvény módosítása kitér az eredményben történő időarányos bemutatásra is.

B) Hitelintézeti különadó címén fizetendő adó

- a társasági adóalap kiindulásául szolgáló adózás előtti eredmény meghatározása előtti utolsó ráfordítástételként elszámolandó adó,
- amelynek alapja az adózás (TAO) előtti eredménynek a „pénzügyi szervezetek különadójaként” (a hitelintézeti különadó levonásának figyelembe vétele nélkül) megállapított teljes adóval növelt összege,
- mértéke 30%
- a TAO-hoz hasonlóan kerül elszámolásra és
- az eredménykimutatásban a TAO-val egy soron kell bemutatni.

Elszámolása példán bemutatva (2011-től):

A pénzügy szervezetek különadóját négy részletben adóbevallással valljuk be és számoljuk el ráfordításként (pl. 40 Millió Ft éves szinten, 10-10 Millió Ft negyedévente):

Bevallás:

T 86 Egyéb ráfordítás – K 46 Költségvetési befizetési kötelezettségek → bevallott különadó (4 x 10 M)

Befizetés:

T 46 Költségvetéssel szembeni befizetési kötelezettség – K 384 Pénzeszközök → (4 x 10 M)

Év végén, amikor megállapítást nyer, hogy mennyi a többlet befizetés, amely a hitelintézeti különadó (pl. 15 Millió Ft) összegében jelentkezik, akkor a visszaigénylést elszámoljuk:

Visszaigénylés:

T 36 Költségvetéssel szembeni követelés – K 86 Egyéb bevétel → többlet adó visszaigénylés (15 M)

A hitelintézeti különadó megállapítása és bevallása

T 89 Eredményt terhelő adó – K 46 Költségvetési befizetési kötelezettség → bevallott hitelint-i különadó (15M)

A visszaigényelt pénzügyi szervezetek különadójának és a befizetendő hitelintézeti különadónak a *beszámítása:*

T 46 Költségvetési befizetési kötelezettségek – K 36 Költségvetéssel szembeni követelések → (15 M)

Eredménykimutatásban való beállításuk:

A pénzügyi szervezetek különadója az eredménykimutatásban az egyéb ráfordítások soron jelenik meg (függőleges tagolású eredménykimutatásban a 10/b. sorban). A hitelintézeti különadó viszont az adófizetési kötelezettség soron jelenik meg a Tao-val együtt (A függőleges tagolású eredménykimutatásban a 20. soron), de elszámolásban megelőzi azt, így a hitelintézeti különadó elismert Tao-alapot csökkentő ráfordítás-tétel, és más a vetítési alapjuk.

Az előbbi elszámolás 2011-től érvényes.

A 2010. évben még szeptember 30-án kellett a teljes éves összeget elszámolni egyéb ráfordításként és költségvetési befizetési kötelezettségként és abból kellett elhatárolni azt az adórészt, amely a decemberi hónapban kerül befizetésre. (2010-ben a „hitelintézeti különadó” még nem lép életbe, csak a pénzügyi szervezetek különadója.)

Tehát ha a példa szerint 40 Millió Ft az éves összeg, akkor az elszámolás a következő:

szeptemberben:

bevallás

T 86 Egyéb ráfordítás – 46 Költségvetési befizetési kötelezettség (40 M)

elhatárolás

T 39 Aktív időbeli elhatárolás – K 86 Egyéb ráfordítás (20 M)

befizetés (első része)

T 46 Költségvetési befizetési kötelezettség – K 384 Pénzeszközök (20 M)

decemberben:

időbeli elhatárolás feloldása

T 86 Egyéb ráfordítás – K 39 Aktív időbeli elhatárolás (20 M)

befizetés (második része)

T 46 Költségvetési befizetési kötelezettség – K 384 Pénzeszközök (20 M)